

Tittel: Pluralismen herjer

Av Elisabeth Leinslie

Frank av Maria Tryti Vennerød

Regi: Kjersti Haugen

Det Norske Teatret

Ingress: Det har vært store forventninger knyttet til *Frank*. Stykket vant førsteprisen i den norsk/svenske dramatikerkonkurransen i anledning 100-års jubileet for 1905. I tillegg er det helaftensdebuten til Vennerød, og diplomoppgaven på Teaterhøyskolen for regissør Kjersti Haugen. Sist vi så Haugen og Tryti i «samproduksjon» var under dramatikfestivalen 2004, hvor Haugen regisserte Vennerøds *Dama i Luka*. Og Haugen viser igjen at hun med sikker regihånd mestrer iscenesettelsen av Vennerøds hybridtekster.

Performance

Ved å ta en hybridtekst og iscenesette den som en tverrestetisk forestilling, beveger Haugen seg inn i performance-verdenen. Dette innebærer at teksten ikke nødvendigvis fungerer som bærende element i like stor grad som i en mer tradisjonell teaterforestilling - selv om teksten her på ingen måte blir borte. Den totale fragmentarismen får aldri herje fritt, den holdes i sjakk av sammenbindende elementer som sørger for at fokuset ikke kommer ut av kontroll. Billeddannelsen (det visuelle) og teksten fungerer sammenbindende og helhetsskapende.

Å begi seg inn i formpluralismen krever stor formsikkerhet fra regissørens side. *Frank* viser oss et lykkelig møte mellom forskjellige kunstformer (tekst, teater, dans, musikk, lyd og visuell kunst), hvor hver form får tale sitt spesielle språk. Om ikke det var nok, så lekes det også med forskjellige sjangere; fra realistisk teater til ekspresjonisme, absurdisme, surrealisme og popkulturelle uttrykk. Alt i en herlig blanding som raskt kunne vippet over i en pretensiøs 'pluralisme for pluralismens skyld'.

Frank har fått gode anmeldelser i flere aviser, men er blitt kritisert for en, ifølge anmelderne, overproduksjon av ikke-tekstlige virkemidler. Jeg mener formpluralismen er godt og hensiktsmessig behandlet i denne forestillingen, og

synes det er deilig å se performance-orientert teater, også på et institusjonsteater.

Frihetens mange ansikter

Forestillingen Frank er ikke ment som iscenesettelsen av en historie i tradisjonell forstand. Det er snarere ideene om frihetsbegrepet som behandles fra flere perspektiver. Dette er så satt i en setting, Franks setting.

Frank er altså ingen tradisjonell mimesis; hvor hensikten er å imitere virkeligheten på en realistisk måte. Forestillingen har klare referanser til livet og virkeligheten, men baserer seg også på en rekke mer abstraherte uttryksmåter. Da tenker jeg spesielt på det alltid tilstedeværende teaterkoret og forskjellige Brecht-lignende brudd. Det er i disse partiene, som ofte også er tekstbaserte, hvor ideen frihet belyses i flest dimensjoner.

Selv om temaet i seg selv er alvorlig, balanserer iscenesettelsen finurlig mellom dødsens alvor og lekens gale humor. Vi befinner oss stadig på grensen til parodi, men overskrider den aldri. I det vi gapskratter som høyest - blir vi kjapt, nesten uten å merke overgangen, dratt ned i Alvoret og ettertanken.

Verkets hybride karakter fører også til en mer eller mindre oppløsning av tid og rom, vi befinner oss i en tidløs verden full av assosiasjoner og tankespinn. Frihetsbegrepet blir til syvende og sist stående igjen som en labyrintisk gåte. Nøkkelen til å forstå gåten, ligger - som i alle labyrinter - i midten; i hvert individs tanker og ideer om, og opplevelser av frihet.

Ensemblet

Aktørene på scenen spruter av energi og spillelyst. Det mestrer godt de mange skiftene mellom forskjellige spillestiler og de detaljkoreograferte arrangementene. I det hele tatt virker det som om denne forestillingen er et resultat av en meget vellykket sammenblanding av fagfolk - et godt ensemble med andre ord. La oss håpe de får sjansen til å jobbe sammen igjen.

Publisert i Morgenbladet 15. april 2005